

Boete ABN Amro is onvoldoende transparant

Thomas Felix - 01/11

Het Openbaar Ministerie geeft te weinig inzicht in de nationale schijf het boetebedrag voor ABN Amro, schrijft advocaat ondernemingsstrafrecht Thomas Felix. Richtlijnen zoals in de Verenigde Staten kunnen daarbij helpen.

Foto: Bureau van Personeel van PO

Maandag werd bekend dat de strafzaak tegen *ABN Amro* met een transactie is beëindigd: de bank betaalt in totaal €400 mln om strafvervolgung te voorkomen. In een uitgebreid fitnessclass publiceert het Openbaar Ministerie (OM) transparantie te zijn over het hoe en waarom van deze schikking. Daarin blijft echter een belangrijk detail onduidelijk, namelijk hoe de hoogte van het boetebedrag is bepaald. Het OM had veel meer inzicht hierin moeten geven.

Deze schikkingen hebben in het verleden vaak een ophef gekend. Dit was de kritiekpunten was dat een schikking onvoldoende transparant zou zijn. Dit komt bijdragen aan het gevoel dat sprake zou zijn van achterkamertjespolitiek en mogelijk zelfs van 'Massenjustitie'. Mede daarom kwam er nieuwe regelgeving voor het OM, waarin transparantie een belangrijk uitgangspunt is.

Op basis van de nieuwe aanpak zijn er bijzondere transacties, die op 1 september 2023 inging, moet een voorafkelijge toetsingscommissie beoordelen of de transactie 'passend' is. Verder moet een uitgebreid fitnessclass inzicht geven in de feiten en gebeurtenissen die tot de strafzaak hebben geleid. De ABN-schikking is een van de eerste schikkingen onder deze nieuwe regelgeving.

Mysterie

Aan de formale versie van de schikking volstaan. De toetsingscommissie heeft positief geoordeeld en een zeer uitgebreid fitnessclass is gepubliceerd. Hoe het schikkingbedrag in de ABN-zak is bepaald blijft echter grotendeels een mysterie. Het nu bestaat uit €400 mln aan 'wederrechtelijke reclames' van €300 mln boete. Hoe het onderdeel is bepaald, is redelijk inzichtelijk: het nu bestaat uit de kosten die een goed ingericht compliance-beleid met zich had meegebracht. Maar hoe het OM tot de €300 mln boete is gekomen, blijft onduidelijk.

Volgens het advies is bij de bepaling van de hoogte van de boete rekening gehouden met de herhaaldelijk afgegeven waarschuwingen van verschillende instanties, met het afschrikwekkende effect dat van de boete dient uit te gaan en met de draagkracht van de bank. Ten tweede van de bank is meegewerkt dat het boet meegewerkt aan het strafrechtelijk onderzoek en dat de bank ervan overtuigd was in de toekomst aan de regelgeving te voldoen.

"Het OM geeft geen enkel inzicht in hoe de componenten worden gewogen"

Concreet dan dat wordt het beklag niet. Er wordt geen enkel inzicht gegeven in hoe deze componenten worden gewogen. De toetsingscommissie wijkt er slechts een voorzichtige gekonstroleerde zin aan: 'Ook de strafrecht zou een boete van min- of meer gelijke omvang hebben kunnen opleggen.'

Richtlijnen

Waarom blijft het OM toch zo raag? In de Verenigde Staten bestaan al langere tijd uitgebreide richtlijnen voor de bepaling van schikkingbedragen in grote strafzaken. Op basis van die richtlijnen kan door een paneel van de hoogte van het boetebedrag redelijk nauwkeurig worden bepaald. Deze aanpak draagt bij aan de uniformiteit van dergelijke schikkingen, het voorkomt willekeur en bovendien de bepaling van de hoogte van de boete daarmee van de buitenwereld transparant.

Is het OM bij een gebrek aan dergelijke richtlijnen geen verder inzicht geeft in de bepaling van het boetebedrag is betrouwbare waardig. Van de samenleving is het nu onduidelijk of ABN Amro er met een boegje vanaf komt, of dat de bank juist (zo) hard is gevallen. Bedrijven die in de toekomst aanspraak is een vergelijkbaar strafrechtelijk onderzoek verwikkeld raken, kunnen niet inschatten welke financiële gevolgen dat gaat hebben. Missgeschikkingen blijven in Nederland vooral nog verrassingsgeschikkingen.

Thomas Felix is advocaat ondernemingsstrafrecht en partner bij de Rood & Pijn in Amsterdam.